

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Sifre Qodesh

‘im targumim u-ve’urim mi-meḥabrim shonim

Sefer Yehezkel

Landau, Moses I. Landau, Moses I.

Prag, 597 [1836 oder 1837]

ל לאקזי

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-9132

יחזקאל כט ל

וְלֹא אֵתָן פְּתֻחֹן-פֶּה בְּתוֹכָם

וַיֵּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה:

ל (א) וַיְהִי דְבַר-יְהוָה אֵלַי לֵאמֹר:

(ב) בֶּן-אָדָם הִנְבֵּא וְאָמַרְתָּ

כֹּה אָמַר אֲדֹנָי יְהוָה הַיְלִילוּ הָאָרֶץ

לְיוֹם: (ג) כִּי-קָרֹב יוֹם וְקָרֹב

יוֹם לִיהוָה יוֹם עֲנֹן עַתְּ גּוֹיִם יִהְיֶה:

(ד) וּבָאָה חֶרֶב בְּמִצְרַיִם וְהִיתָה

חֲלָחְלָהּ בְּכוֹשׁ בְּנַפְלֵי חֲלָלֵי

בְּמִצְרַיִם וְלִקְחוּ הַמוֹנֵה וּגְהָרְסוּ

יְסֻדוֹתֶיהָ: (ה) כּוֹשׁ וּפּוֹט וְלוֹד

תרגום אישכנזי פה

שפראסען, אונד לאססע דיד
אונטער איהנען דאז ווארט
פיהרען, דאמיט זיא ערקענע
נען, דאס איד דער עוויגע בון.
ל (א) דעם עוויגען ווארט
ווארד מיר וויא פאלגט:
(ב) ערדענוואהן! וויזאנע
אונד פערקינדע, זא שפריכט
דער הערר, דער אללמעכטיג
גע: יאטמערט, וועהקלאגעט
איבערדען טאג! (ג) דען נאכ
הע איזט שאן דער טאג, נאכ
הע דער טאג דעם העררן,
דער אימוואלקטע טאג, דער
אינע שרעקענסצייט פיר דיא
פעלקער ווירד. (ד) דאז
שווערט דרינגט איין אין
מצרים, אונד בעבען ערנרייפט

כוש, דא דיא מצרים ערשלאגען דאהין זינקען, איהרע פאלקסמענגע הינוועג גע-
פיהרט אונד איהרע פעסטונגען צערשטארט ווערדען. (ה) כוש, פוט, לוד, גאנץ

ארא

ר ש י

מלאתי פי' מקרא זה מה הוא למזקנס של ישראל באפלת מזרים שהרי ישראל גלו מ' שנים
לפני מפלת מזרים ואומר אני ביום ההוא מוסב על פרשה של מעלה מקן ארבעים שנה אקבץ
את מזרים ואזו חזון כלה בשנת שאלך בלשאר ומכיו דניאל שזאתה שנה התחילו מלכי
פרס להתחזק ונגזרה מפלה על ככל שני' (דניאל ז') בשנת חדא לבלשאר דניאל חלם חזון וגו'
קדמיתא באריות היו ככל (סג) וכתוב (סג) חזון הוית עד די מרישו גפיה וגו' וארו חוית
אחרת תנינא דמיא לרוב היו פרס וכתוב וכן אמרין לה קומי אכולי בשר שניא' כל' חסני
המלכה ומלכות פרס היו גמחת קרן לישראל שנת' בנורא הוא יבנה עירי וגלותי יסלח (ישעיה
מ"ה) ומניין שם' שנה של מזרים כלו באותו הפרק מזרים נתנה ביד כ"ג כנ"ג לנ"ג בשנה
שנאמרה נכואה זו ליחזקאל הוסף מ' שנה הרי ס"ו לא מהם מ"ה לנ"ג וכ"ג לחויל מרוך
בדאמרין במסכת מגילה ושנה אחת מהם עלתה לזה ולזה בדאמרין התם שנים מקטעות היו:
ולך אתן פתרון פה בתוכם. ולך יחזקאל יהא ס"פ כשראו נכואתך מתקיימת:

ל (ב) הה. כמו אהה ליום העתיד לנא על אותן העובדי בכבים: (ג) עת גויס. עידן
חבר דעממיא: (ד) והיתה חלחלה נכוש. ל' רעד כשישמעו מפלת מזרים יחרדו לנפשם
קן

ב א ו ר

ל (ב) ליום, כה"א הידיעה על אשר היום הזה מיועד לשבר מזרים. (ג) וקרוב יום לה',
שנה ושלש זאת הנביא מרוב התפעלותו. יום עין, יום לרה, וידוע כי המשוררים
יאמרו תחת יום לרה, יום חשך או יום עין, כי החשך ומסכני החשך העננים המה בעולם
הטבע כמו הרעה והזרה בעולם המוסרי. עת גויס, יונתן תרגם: עדן חבר דעממיא. (ד) והיחה
וגו', כששמעו מפלת מזרים יחרדו לנפשם סן יעלה מלך ככל עליהם, (רש"י). ולקחו, כמו
ונלקחה אוסב על מזרים, כלומר בני כוש יחרדו עת חלקם המון מזרים ויהרסו יסודותיה.
בחוך

וְכָל־הָעָרִב וְכֹּבֵב וְכִנֵּי אֶרֶץ
 הַבְּרִית אִתָּם בַּחֶרֶב יָפְלוּ:
 (ו) כֹּה אָמַר יְהוָה וְנָפְלוּ סַמְכֵי
 מִצְרַיִם וַיֵּרֶד גֵּאוֹן עִזָּה מִמִּגְדֵּל
 סוּנָה בַּחֶרֶב יָפְלוּ־בָהּ נָאִם אֲדֹנָי
 יְהוִה: (ז) וְנִשְׁמָו בְּתוֹךְ אַרְצוֹת
 נִשְׁמֹזֹת וְעָרֵיו בְּהַתְּוֹד־עָרִים
 נַחֲרָבוֹת תִּהְיֶינָה: (ח) וַיִּדְעוּ כִּי־
 אֲנִי יְהוָה בְּתַתִּי־אֵשׁ בְּמִצְרַיִם
 וְנִשְׁבְּרוּ כָּל־עֹזְרֵיהֶּ: (ט) בַּיּוֹם
 הַהוּא יֵצְאוּ מִלְּאֲכִים מִלִּפְנֵי
 בְּצִיִּים לְהַתְּרִיד אֶת־כּוֹשׁ בְּטַח
 וְהִיתָה חֲלָחֳלָה בָּהֶם בַּיּוֹם
 מִצְרַיִם כִּי הִנֵּה בָּאָה: (י) כֹּה
 אָמַר אֲדֹנָי יְהוִה וְהִשְׁבַּתִּי אֶת־
 הַמּוֹן מִצְרַיִם בְּיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר

אראביען, כוב אונר דיא בני
 וואהנער דער פֿערבינדעטען
 לאגדער, פֿאללען מיט איהנען
 דורכס שווערדט. (ו) זא
 שפריכט דער הער, דער
 עיונע: צוואממען שטירצען
 זאללען מצרים'ס שטיטצען,
 אונר דער שטאלץ איהרער
 מאכט זאלל העראב זינקען,
 פֿאן מגדל סונה אן,
 זאלל אללעס דארין דורכס
 שווערדט פֿאללען, שפריכט
 דער הער, דער אללמעכֿעֿ
 טגע. (ז) פֿערארען זאללעס
 אינדער מיטטע דער פֿערווי־
 סטעטען לאגדער, אונר זיינע
 שטארטע צערשטארט זיין
 אונטער דען שטארטען.
 (ח) דאמיט זיא עם איננע ווער־
 דען, דאס איך דער עיונע
 בין, ווען איך פֿייער אויסברעֿ
 כֿען לאססע אין מצרים,
 דאס אללע איהרע שטיטצען
 געבראכען ווערדען. (ט) אן
 דעמועלבען טאנע ווערדען
 באטהען אויסגעהען פֿאן מיר
 אין געשוואדערן, אום כוש
 אויפצושרעקקען דאס זיך זי־

מלך
 כֿער גלויבט, דא ווירד ענטועטצען זיין אונטער איהנען, דאס אויך איבער זיא קאסטט
 איין טאג, גלייך יענעם אין מצרים. (י) זא שפריכט דער הער, דער אללמעכֿטיגע:
 איך ווילל אויפֿרױבען דיא פֿאלקסמענגע מצרים'ס, דורך דיא האנד נבוכדראצ'רס קעניגס
 פֿאן

ר ש י

סן יעלה מלך בבל עליהם: (ה) וכל הערב ת"י וכל סומכותא כל העורנים ערובת מכרים
 גרנט"יאה נלע"ז: ארץ הנרית. כרותי נרית למכרים לעזור לה: (ח) נתתי אש. חשתי
 נאש: (ט) מלאכים מלסני. גדודי גייסות הולכים בשליחותי כשיירות רבות להסריד את
 כוש היושנת בטח: נלים. כמו וליס מיד כתיס (כמדבר כ"ד) ופת"י בלגיונין:

ב א ו ר

(ו) כחור, כמשמעו בין ארכות נשמות, ורפא באורנו לעיל כ"ט י"ב. (ח) אש, כנוי לכליון והרונה,
 וכן דעת יונתן ורד"ק. (ט) מלאכי, מציגים למי פירש"י. וגם יתכן שפירושו בחרוני, כמו ונתתי
 את בני (ויקרא י"ז). בצים, נאניות, כי מספר האלפים יגדל כ"כעד אשך ומלאו סניות רבות.
 באה

מִלְךְ-בְּבַל: (יא) הוּא וְעַמּוֹ אֹתוֹ
 עֲרִיצֵי גוֹיִם מִוְבָּאִים לְשִׁחַת
 הָאָרֶץ וְהִרְיָקוּ חֲרֻבוֹתֶם עַל-
 מְצָרִים וּמְלָאוּ אֶת-הָאָרֶץ חֲלָל:
 (יב) וְנָתַתִּי יְאֹרִים חֲרָבָה וּמִכְרַתִּי
 אֶת-הָאָרֶץ בְּיַד-רָעִים וְהִשְׁמַתִּי
 אֶרֶץ וּמְלָאָהּ בְּיַד-זָרִים אֲנִי יְהוָה
 דִּבַּרְתִּי: (יג) כֹּה-אָמַר אֲדֹנָי
 יְהוִה וְהִאֲבֹדְתִי גְלוּלִים וְהִשְׁבַּתִּי
 אֱלִילִים מִנָּף וְנָשִׂיא מֵאֶרֶץ
 מְצָרִים לֹא יִהְיֶה-עוֹד וְנָתַתִּי
 יְרֵאָה בְּאֶרֶץ מְצָרִים: (יד) וְהִשְׁמַתִּי
 אֶת-פְּתָרִם וְנָתַתִּי אֵשׁ בְּצַעַן
 וְעֲשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּנֹא: (טו) וְשִׁפְכֹתִי
 חַמְתִּי עַל-סִין מְעוֹז מְצָרִים
 וְהִכְרַתִּי אֶת-הַמּוֹן נֹא: (טז) וְנָתַתִּי
 אֵשׁ בְּמְצָרִים חוֹל תַּחֲלִיל סִין וְנֹא
 תִּהְיֶה לְהִבְקַע וְנָף צָרֵי יוֹמָם:
 (יז) בַּחֲזָרֵי אֹן וּפִי-בִּסַּת בַּחֲרָב

פֶּאֶן בְּכַל. (יא) עַר מִיט וְיִנְעַם
 הַעֲרַעַר, אֹנֵד מִיט אִיהֶם דִּיא
 מֵאַפְפְּעֶרֶן דְּעַר פֶּעֶלְקֶר, וְעַר-
 דְּעַן הַעֲרַבִּיאנַע פִּיהֶרֶט דְּאֹ
 לְאֵנֵד צו פֶּעֶרְהַעֲרַעַן, זִיא צִיקֵן
 אִיהֶרַע שׁוועֶרֶדְטֶער ווִידֶער
 מְצָרִים, אֹנֵד פִּילְלֶען דְּאֹ
 לְאֵנֵד מִיט לִיִּכְעֵן אֵן. (יב) דִּיא
 פֶּלִיסְסַע לְאַסְסַע אִיךְ אִויס-
 טֶרַאָקֶנַען, אֹנֵד דְּאֹ לְאֵנֵד גַּע-
 בַּע אִיךְ פֶּרִיזֵן דְּעַר מֵאַכְט דְּעַר
 גֶּרוֹיִאָסְמַעַן פִּינֵדַע, דְּאֹ לְאֵנֵד
 אֹנֵד אֶלְלֶעס וואָס עִם פִּילְלֶט, ווִירֵד
 פֶּעֶרְאָדֶּעט דוּרְךְ דִּיא
 הָאֵנֵד דְּעַר בְּאַרְבָּאַרְעֵן; אִיךְ
 דְּעַר עוֹינַע הַאֲבַע עִם פֶּעֶרֶי
 הַעֲנַגְט. (יג) פֶּעֶרְנֶעֶר שְׁפֵרִיכְט
 דְּעַר הַעֲרַר, דְּעַר אֶלְלֶטְעֶ-
 טִיגַע אֶלּוֹף, דִּיא גַעֲטַצְעֶנְבִּיל-
 דְּעַר לְאַסְסַע אִיךְ פֶּעֶרְשׁוֹוִינַי
 דְּעַן, אֹנֵד דִּיא גַעֲטַצְעֵן אִויס
 נוֹף בְּאַנַע אִיךְ הַיְנוּעַג, קִיין
 פִּירֶשֶׁט זִיא מַעַהֵר אִויס
 לְאֵנֵדַע מְצָרִים, אֹנֵד פֶּוֹרְכְט
 פֶּעֶרְבֵרִיטַע אִיךְ אִויס לְאֵנֵדַע
 מְצָרִים. (יד) פֶּחֶרוֹס וועֶרֶי
 דַּע אִיךְ פֶּעֶרְאָדֶּען, אִין צוּעֵן
 וועֶרֶדַע אִיךְ פִּייעֶר אִויסְבֵרֶעֶי
 כֶּעַן לְאַסְסַעַן, אֹנֵד אִין נוֹא
 שְׁטֶרַאָפֶּנְעֶרִיכְטַע פֶּאֶלְלֶצִיעֶי

העו, (טו) איבער סין, מצרים שטארקע פעסטע, ערגיעסע אים מיינען גרים, אונד פֶּעֶרֶי
 נִכְטַע דִּיא פֶּאֶלְקֶסְמַעַנַע אִין נוֹא. (טז) אִין מְצָרִים לְאַסְסַע אִיךְ פִּייעֶר אִויסְבֵרֶעֶן, עֲרֵי
 צִיטְטֶערֶן וְאֶלְלֶסִין, נוֹא וְאֶלְלֶס דוּרְכְּבֶרֶאָכְעֵן וועֶרֶדֶען, אֹנֵד נוֹף טֶאָגְלִיךְ דֶּרֶאָנְגְּאַלֶּע עֲרֵי
 לִיִּדֶעֶן. (יז) דִּיא וִינְגֶלִינְגַע פֶּאֶן אֹן אֹנֵד פִּי בִּסַּת פֶּאֶלְלֶען דוּרְכְּס שׁוועֶרֶדְט אֹנֵד דִּיא וִינְגֶי
 פֶּרִי.

ר ש י

(יב) ונתתי יאורים. ארץ ביאורים היא מלרים: ומכתי. כתרנומו ואימסר: (יד) ועשיתי שפטים
 בנא. אלכסנדריא: (כז) להבקע. חומתה חנקע: כרי יומס. לריס יבואו עליס יום יום:

ב א ר

באז, חוזב על כוז, כי יראו ליפסס פן מבוא נס עליהז כרעה. (טו) ונוף צרי יומס,
 EZECHIEL.

יָפְלוּ וְהִנְהוּ בְּשִׁבְי תַלְכָּנָה:
(יח) וְכִתְּחַפְּנֵהֶם חֶשֶׁךְ הַיּוֹם
בְּשִׁבְרֵי־שָׁם אֶת־מְטוֹת מִצְרַיִם
וְנִשְׁבַּת־בָּהּ גְּאוֹן עֵזָה הִיא עֵינַי
יִכְסְנֶה וּבְנוֹתֶיהָ בְּשִׁבְי תַלְכָּנָה:
(יט) וְעָשִׂיתִי שְׁפָטִים בְּמִצְרַיִם
וְיָדְעוּ כִּי־אֲנִי יְהוָה: (כ) וְיִהְיֶה
בְּאַחַת עָשָׂרָה שָׁנָה בִּרְאֵשׁוֹן
בְּשִׁבְעָה לַחֹדֶשׁ הָיָה דְבַר־יהוָה
אֵלַי לֵאמֹר: (כא) בֶּן־אָדָם אֲתֵּךְ
זְרוּעַ פְּרַעֲיָה מִקֶּדֶם מִצְרַיִם שְׁבַרְתִּי
וְהִנֵּה לֹא־חֲבָשָׁה לְתֵת רַפְאוֹת
לְשׁוֹם חַתּוֹר לְחֲבָשָׁה לְחֹזְקָה

פרועין קאממען אין געפאנע
גענשאפט. (יח) אין החפנהם
ווירד זיך דער טאג פערפינע
סטערן, ווען איך דארט צער
ברעכע דיא שטיטצן מצרים
אונד דאזעלכסט דער שטאלץ
איהרער העררליפקייט הינע
שווינדעט, וואלקען ווערדען
זיא אומהיללען, אונד איה
רעטאכטער קאממען אין דיא
געפאנענשאפט. (יט) זא
ווערדע איך אין מצרים
שטראפנערשטע פאללציע
הען, דאמיט זיא איננע ווער
דען, דאס איך דער עוויגע
בון. — (כ) אים איילפטען יאה
רע, אס זעכענטען דעס ער
שטען מאנאטהם, ווארד מיר
דעס עוויגען ווארט וויא
פאלגט: (כא) ערדענוואהן!
איינע ארם פאן פרעה דעם
קעניגע אין מצרים האכע איך

לחשש
זערבראכען, אונד זיעה! ער ווארד ניכט פערבונדען; קיין היילמיטטעל ווארד אנגעווענע
דעט, קיינע בינדע אנגעבראכט, אום איהן צו פערבונדען אונד צו שטארקען,
דא

ר ש י

(יז) והנה בשני תלכננה. שתיקה המדינות הן ופי נסת: (יח) חשך היום. ימנע האור;
ענין יכסנה. לרה תבא עליה ותכסנה ומחשך ביום כסוי ענין: ונכותיה. וכפרוהא: (כא) את
זרוע פרעה מלך מצרים שברתי. כבר פעם אחת שנחתי חילו ביד ג'נ' נשנה הד' להויקים כמ"ג
בספר ירמיה (מ"ו) למצרים על חיל פרעה נכה מלך מצרים אשר היה בנרכמיס על נהר סרת
אשר הכה נ"ו וגו': והנה לא חובשה. מאותו היום והלאה כמה שג' בספר מ"ג (כ"ד)
בסופו ולא יסף עוד מלך מצרים ללחצת מארכו כי לקח מלך בכל מנהר סרת עד נחל מצרים
ובסגנון זה נחנכא ירמיהגם הוא על אותה המכה בלשון רפואה אין לה שנאמר (ירמיה מ"ו)
עלי גלעד וקחי לרי בתולת בת מצרים לשוא הרבית רפואות מעלה אין לך. לא חובשה ל'
קשירה שקושרין עלם הנשבר: לשום חחול. מעשה סגדים ורעוויה (כמו לעיל ע"ז) והסתל

ב א ו ר

ענינו: וכלי נוף יומם, ושברה גדלה משבר סין ונא כי הנה חזקענה ואז חמדל הרעה,
אבל בנוף לא תדלנה, כי יומם לפי פירש"י הוא כמו יום יום. (יז) והנה, כפי הנראה מוסב על
הנערות, כי כפי התחברות המחשבות (חידענחששסחסיחליהן) ימנע יותר לסתור סה כנוי הנקבה
על הנערות כעל הנשים. (יח) סטוח, כמו מטוח וכן חרגמו השבעים *σφαγγα* וענינו:
משענת, ואולי היתה היא בעת הזאת עיר הממלכה, או היו שם אולגרות המלך, או היתה
עיר מכלר. (כא) שברתי, זהו שנאמר בירמיה על חיל פרעה נכה אשר הכה בנכונדנכר בשנה
ברביעית ליחויקים בן יאשיהו, (רד"ק).

י ח ז ק א ל ל לא

לתפש בחרב: (כג) לכן כה-
 אמר! אדני יהוה הנני אל-
 פרעה מִדְּ-מִצְרַיִם וּשְׁבַרְתִּי
 אֶת-זַרְעוֹתָיו אֶת-הַחֹזֶקָה וְאֶת-
 הַנְּשִׁבָרֹת וְהַפְּלִיתִי אֶת-הַחֶרֶב
 מִיָּדוֹ: (כד) וְהַפְּצוֹתִי אֶת-מִצְרַיִם
 בְּגוֹיִם וּזְרִיתֶם בְּאֶרְצוֹת:
 (כה) וְחֹזְקֹתַי אֶת-זַרְעוֹת מֶלֶךְ
 בְּבַל וְנַתַּתִּי אֶת-חֶרְבִּי בְיָדוֹ
 וּשְׁבַרְתִּי אֶת-זַרְעוֹת פְּרַעֲהוּ וְנָאֵק
 נְאֻקוֹת חָלָל לְפָנָיו: (כז) וְהַחֹזְקֹתִי
 אֶת-זַרְעוֹת מֶלֶךְ בְּבַל וּזְרַעוֹת
 פְּרַעֲהוּ תִפְלְנָה וַיֵּדְעוּ כִּי-אֲנִי
 יְהוָה בְּתַתִּי חֶרְבִּי בְיַד מִדְּ-
 בְּבַל וְנָטָה אוֹתָהּ אֶל-אֶרֶץ
 מִצְרַיִם: (כח) וְהַפְּצוֹתִי אֶת-
 מִצְרַיִם בְּגוֹיִם וּזְרִיתִי אוֹתָם
 בְּאֶרְצוֹת וַיֵּדְעוּ כִּי-אֲנִי יְהוָה:
 לא (כט) וַיְהִי בְּאַחַת עֶשְׂרֵה שָׁנָה
 בְּשָׁלִישֵׁי בְּאַחַד לַחֹדֶשׁ הָיָה

דבר

תרגום אשכנזי צ

דאמיט ער איין שווערדט ער-
 גרייטען קעננע. (כג) נון שפריט
 דער הער, דער עויגע: פֿער-
 הענגע איך אבערמאהלם איך
 בער פרעה קעניג פֿאן מצרים,
 אונד צערשמעטערע זיינע
 ביידען ארמע, דען שטארקען
 (געזוכטן) אונד דען צערבראך-
 פֿענען, אונד שלידערע דאן
 שווערדט אויס זיינער האַנד,
 (כד) צערשטרייע דיא מצרים
 אונטער דיא פֿעלקער, אונד
 פֿעראיינצעלנע זיא אין דען
 לאַנדערן: (כה) דיא ארמע
 דעם קעניגס פֿאן בבל הינגע-
 גען, ווערדע איך שטערקען,
 מיין שווערדט ווערדע איך גע-
 בען אין זיינע האַנד,
 אונד צערשמעטערע דיא
 ארמע דעם פרעה דאס ער
 שטאָהנע פֿאַר איהם, וויא
 איין שטערבע נדער.
 (כז) שטערקען ווערדע איך דיא
 ארמע דעם קאָניגס פֿאן בבל,
 אונד דיא ארמע דעם פרעה
 זאללען ערשלאָפֿען, דאָרוך
 זאללען זיא אינגע ווערדען,
 דאס איך דער עויגע בין, דאָ
 איך מיין שווערדט אין דיא
 האַנד דעם קעניגס פֿאן בבל
 געבע, דאמיט ער עם ווירדער
 דאן לאַנד מצרים שווינגע.

(כז) דיא מצרים צערשטרייע איך אונטער דיא פֿעלקער, אונד פֿעראיינצעלנע זיא אין דען לאַנדערן, דאמיט זיא עם איינזעהען, דאס איך דער עויגע בין.

לא (כט) אים איילשטען יאהרע, אס ערשטען דעם דריטטען מאָנאַטהעס, וואַרד

ר ש י

לא חתלת: לתפש בחרב. שיהא לו עוד כח להלחם: (כב) ושכרתי את זרועותי. לשבור את
 השנית ומהיינה שתיסן שנרות כלומר ככר לקח מלך בבל מלך סא' עוד אמסור לו יתר
 המלכות בולו: (כד) וחזקתי. ל' חזוק: (כה) וחזקתי. ל' חזקה שאומן בידו לסומכה שלא
 חסול וסופו יוכיח וזרועות פרעה חסולג' שאינו אומן בכין: